

Doctor honoris causa. Een onzer vroegere medewerkers, Mevrouw Wouter a S. S. van der Feen-van Benthem Jutting, nam op 17 december 1964 na een meer dan veertigjarige ambtsperiode afscheid van het Zoologisch Museum te Amsterdam. Als malacologe genoot Tera van Benthem Jutting — onder die naam kent haar iedereen — een grote reputatie in binnen- en buitenland. De universiteit van Giessen (D.) heeft haar verdiensten op het gebied van de mollusken — haar onderzoek strekte zich uit over de gehele wereld — willen erkennen door haar te benoemen tot ere-doctor. Onze hartelijke gelukwensen.

Eere-leden. In december 1964 werd Dr. S. J. Dijkstra, palaeobotanicus van het Geologisch Bureau te Heerlen, benoemd tot Foreign honorary member of the Palaeobotanical Society India. Wij wensen ons bestuurslid van harte geluk met deze onderscheiding, alsmede het Geologisch Bureau, dat men door deze benoeming ook heeft willen eren vanwege het zeer belangrijke werk op palaeobotanisch gebied, dat dit bureau sinds zijn oprichting heeft verricht.

De heer F. C. J. Fischer (Rotterdam), aan wie in 1963 de Visser Neerlandia prijs werd uitgereikt als erkenning van zijn grote verdienste door de uitgave van zijn werk „Trichopterorum Catalogus”, werd kort geleden wederom onderscheiden. De Nederlandse Entomologische Vereniging benoemde hem tot haar Erelid. Wij wensen onze medewerker van harte geluk met deze zeldzame onderscheiding. Inderdaad zeldzaam, want de heer Fischer is thans het enige erelid der N.E.V.

NIEUWE LEDEN

H. Dambrink, Oosterburen 61, Midsland (Fr.).
 Mej. G. M. Theuns, Esschenderweg 19, Heerlen.
 L. F. Meuwissen, Mariaplaats 46bisA, Utrecht.
 Br. Remy, Onderwijslaan 6, Waterschei (B.).
 H. J. Finken, Kempkemsweeg 34, Heerlen.
 Mevr. E. van den Boorn-Haenen, Koningspl. 12, Maastricht.
 Mej. A. J. E. van den Boorn, Koningsplein 12, Maastricht.
 Th. W. Twaalfhoven, Arts-röntgenoloog, Oeverwal 13, Maastricht.

G. J. M. Widdershoven, zenuwarts, St. Lambertuslaan 13, Maastricht.

VERSLAG

VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht, op woensdag 6 januari 1965.

De voorzitter wenst de leden en hun familie van harte een Zalig Nieuwjaar. Daar dit een wens is voor het komende jaar, wil hij vooral de aandacht vragen voor de dingen, die gaan komen. Het nieuwe jaar zal voor heel Nederland zijn een Thijsse-jaar, want op 25 juli zal het 100 jaar geleden zijn, dat Dr. Jac. P. Thijsse te Maastricht geboren werd. Nederland is hem veel dank verschuldigd, gelijk ook aan zijn vroeg overleden vriend Heimans, voor het belangrijke werk, dat hij verricht heeft voor de zaak van de natuureducatie en de natuurbescherming. De Thijsse-herdenking zal dan ook in het teken geplaatst worden van 100 jaar natuurleven in Nederland onder het motto „Open oog voor de natuur”. Er is een Ere-comité van de Nationale Thijsse-Herdenking gevormd waarin ook de voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap is uitgenodigd zitting te nemen. Het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie is reeds, in overleg met andere organisaties, bezig de plannen voor de herdenking uit te werken. Te Amsterdam zal een herdenkingsbijeenkomst plaats vinden, waarop de staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een rede zal uitspreken. Bij die gelegenheid zal ook de eerste in Nederland vervaardigde natuurbeschermingsfilm worden vertoond. In de maanden juni t/m september zal in het Zoologisch Museum te Amsterdam een Thijsse-tentoonstelling worden gehouden. Bijzonder interessant is verder de uitgave van een nieuw Verkade-album, getiteld „Vogelzang”, waarvoor een van Thijsse zelf uit 1938 daterend manuscript beschikbaar was. (De voorzitter laat het reeds verschenen album zien).

Limburg zal vanzelfsprekend gaarne deelnemen aan de nationale Thijsse-herdenking, maar wil ook wel iets apart doen, omdat Thijsse Limburg nooit vergeten kon. Hij noemde zich zelf Maastrichtenaar. Hij heeft o.a. twee wandelingen beschreven, een in Maastricht en het stadspark en een over de St. Pietersberg tot aan het Albertkanaal. De St. Pietersberg ging hem

bijzonder ter harte, zoals blijkt uit zijn voorwoord in het juni-nummer 1922 van *De Levende Natuur*, dat geheel aan de St. Pietersberg gewijd was. In dat voorwoord houdt Thijssen een warm pleidooi voor het behoud van de berg.

Het I.V.N. in Limburg zal enige tentoonstellingen organiseren, waaraan wij natuurlijk graag zullen meewerken. Het Natuurhistorisch Genootschap wil een monument oprichten in de vorm van een voertafel met de spreuk van Thijssen: „Onbekommerd”. Het is de bedoeling dit monument te plaatsen in het plantsoen van het Rijksarchief, heel dicht bij de woning waar Thijssen in 1865 is geboren. Die woning ligt achter de Minderbroederskerk, die nu deel uitmaakt van het Rijksarchief. De rijksarchivaris, Dr. G. W. A. P a n h u y s e n, en het gemeentebestuur van Maastricht hebben reeds hun medewerking toegezegd.

Bovendien hebben wij onze medewerking toegezegd aan de uitgave van een Thijssen-nummer, dat zal worden uitgegeven door het I.V.N. in samenwerking met verschillende organisaties. Namens het Genootschap heeft Dr. P. J. v a n N i e u w e n h o v e n zitting in de redactie. Dit Thijssen-nummer zal in de maand april ook aan al onze leden worden toegezonden. In die maand zal geen Maandblad verschijnen.

Het jaar 1965 is ook een „Mendeljaar”. In 1865 hield G r e g o r M e n d e l, de grondlegger van de moderne erfelijkheidsleer, te Brunn (Moravië) zijn later beroemd geworden voordrachten over „Versuche über Pflanzen-Hybriden”. De eerste voordracht werd gehouden op 8 februari en daarom zal de voorzitter op de maandvergadering van februari een herdenkingsrede houden. In den lande zal Mendel herdacht worden op een symposium, dat op 20 en 21 april gehouden wordt in het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam.

U kent allen de K.N.N.V.-Mededelingen, of uit eigen gebruik, of uit de bespreking in ons maandblad. De redactie heeft besloten een serie Zuid-Limburg uit te geven in samenwerking met de redactie van het Maandblad. Het eerste deel-tje van de serie is reeds gereed en zal binnenkort verschijnen. Het is geschreven door W. F e l d e r e n heeft als onderwerp: Het landschap en de geologie langs de toeristenweg van Epen naar Vaals.

Dan nog enkele mededelingen over onze ex-

cursieplannen. Op zaterdag 24 april, dus zaterdag na Pasen, houden wij een dagexcursie naar Luxemburg. De jaarvergadering van het Genootschap, op zondag 13 juni, zal plaats vinden te Bokrijk (B.), waarna een excursie. Bovendien overwegen wij een najaarsexcursie naar het reactorcentrum te Mol (B.), waar de toepassing wordt gedemonstreerd van de radio-activiteit in land en tuinbouw.

Wij rekenen voor het komend jaar op Uw aller medewerking en belangstelling.

Dr. J. E. Schulte heeft met genoegen kennis genomen van het uitvoerige artikel van onzen Voorzitter over Nicolaus Stenonius en zou daaraan gaarne enkele opmerkingen vastknopen, vooral van uit een *medische gezichtshoek*.

Spr. merkte in dat artikel terecht op, dat Steno in ons land weinig bekend is en dat er daar geen biografie over hem bestaat. Dat kun-wij met het volgende bevestigen.

Enkele jaren geleden werd er ons verzocht om aan een geestelijke autoriteit een korte bijdrage te vragen voor het driemaandelijks tijdschrift: „Stenoniaa Catholica”. Wij hebben ons toen gewend tot de Ordinarius loci van de stad waar Steno vertoefde; deze merkte toen op, dat hij behoudens een korte tijd geleden gehouden voordracht voor een Studentenvereniging nooit van Steno had gehoord.

Steno is een dergenen, die voortleeft in de medische terminologie. De Voorzitter sprak reeds van de ductus stenonianus. Voorts is te vermelden de plexus stenonianus (rond de voornoemde ductus), het foramen stenonianum (of incisivum); dan zijn te noemen de venae vorticosae, die de sclera doorboren en het bloed vervoeren naar de vena ophthalmica, alsmede het experimentum stenonianum (compressie van de aorta).

Hij was een zeer irenisch en verdraagzaam man, in zekere zin een voorloper van Paus Johannes XXIII. Men weet hoe scherp destijds de tegenstellingen waren; men denke aan het „incident” Boerhaave-Spinoza, dat, naar men zegt, Boerhaave's levensloop heeft bepaald. Steno stond echter met laatstgenoemde te Leiden en ook met Swammerdam in zeer goede verhouding.

Overeenkomst vertoonde Steno ook met Paus Johannes in zijn theologie. S. heeft een der lij-

vige delen van Steno's Opera Theologica meegebracht, aanwezig in de Bibliotheek van het Canisianum alhier. Daaruit valt op te maken, dat ook zijn aandacht vooral gericht was op vraagstukken van pastorale theologie en op praktische onderwerpen. „Come teologo si concentrò tutto nella tendenza verso la propria perfezione e nello zelo pastorale, e già presso i suoi contemporanei ebbe fama di santità”, aldus is te lezen in de Enciclop. Cattolica 1953. Er is sedert 24. 3. 1950 een proces in voorbereiding tot canonisatie op verzoek van Bisschop Berning van Osnabrück, gelegen in het werkterrein van Steno als Vicaris Apostolicus.

De heer Ververs, die graag in archieven en oude kranten onderduikt, heeft in de Maas- en Roerbode van 27 Julij 1872 het volgende bericht gevonden: „De heer Darwin heeft zich gewend tot de Parijsche Academie van Wetenschappen met het verzoek tot haren correspondent benoemd te worden. De Academie heeft den kandidaat de eer aangedaan in 4 zittingen over zijne theorieën wetenschappelijk te discussieren, waarna een afkeurend oordeel werd uitgesproken over de beruchte thesis, dat de mensch van den aap afstamt.

Indien de heer Darwin zulks verlangt, kan hij correspondeeren met de Amerikaansche of Afrikaansche apen, maar het wordt hem niet toegelaten, briefwisseling te houden met de Academie, die zich volgens de *Univers* juist zoo hoog boven hem verheven acht als de mensch boven den aap”.

Br. Virgilius heeft op de St. Pietersberg waargenomen hoe een sluipwesp probeerde een ei te leggen op de pop van een Atalanta, iets wat hoogst zelden voorkomt. Het dier prikte enige malen met zijn legboor door het opgerolde blad van een brandnetel heen. Helaas heeft de Br. het einde van dit avontuur niet afgewacht, doch beide dieren verzameld. De pop, die zich in het opgerolde blad bevond, is na veertien dagen normaal uitgekomen, zodat de poging van de wesp, een eitje te leggen, niet is geslaagd. Verder schenkt hij voor de museumcollectie een aantal bijen, Apidae, en graafwespen, Sphegidae, die in deze collectie ontbraken.

De heer Hensels trof in de toren van de basiliek in Meerssen een grote hoeveelheid vleermuizenmest aan. De heer van Eyndhoven doet enkele mededelingen omtrent de voorlopige re-

sultaten van het vleermuisonderzoek, dat juist in deze week wederom in de grotten wordt verricht. Zoals bekend, is gedurende een aantal jaren een daling van het aantal in de grotten overwinterende vleermuizen geconstateerd. Op grond van de waarnemingen tot op deze dag kan als algemene indruk worden gezegd, dat deze teruggang thans wel tot staan schijnt te zijn gekomen. Hopelijk zal hierop geleidelijk weer een toename volgen.

De heer Kemp meldt de volgende vogelwaarnemingen: „Op 5 dec. j.l. zag ik langs de Maas bij Neerharen B. 1 Wulp (*Numenius arquata*). Derhalve weer een december-waarneming in het binnenland, maar nog interessanter is de volgende observatie in december in het binnenland. Op 25 dec. hoorde en zag dhr. J. V e u g e n 1 Scholekster (*Haematopus ostralegus*), welke vogel, na even op de strekdam bij de stuw bij Borgharen te zijn neergestreken zijn weg in Z.W.-richting voortzette. Deze Scholekster was op de vlucht gedreven door de sneeuwval van de voorafgaande uren. Ten N. van Roermond waren er op 19 dec. 9 ganzen, te oordelen naar de tekening in de vleugelbovenzijde vermoedelijk Rietganzen (*Anser fabalis*).

Het aantal Kokmeeuwen (*Larus ridibundus*) tussen de Maasbruggen te Maastricht bedroeg op 25 dec. ca. 600. Het normale aantal voor het winterseizoen van de laatste jaren aldaar is ongeveer 600—900. Wel zaten er tot nog toe deze winter geen stormmeeuwen (*Larus canus*) tussen. Van deze Stormmeeuwen waren er o.a. op 12 dec. 3 in onvolwassen en 1 in volwassen kleeid halverwege Borgharen en Itteren. Op 26 dec. 's avonds hadden ca 750 Kokmeeuwen een roestplaats voor de nacht gevonden op de havenkom van de Beatrixhaven te Maastricht.”

De heer M a a s s e n schrijft ons, dat er op 15 sept. 1964 te Montfort een hop gevangen is, die niet meer vliegen kon en dat er op 8 dec. langs de Vlootbeek 2 witgatjes zijn gezien. Verder deelt hij mede, dat het aantal kwartels te Montfort in 1964 veel groter was dan in andere jaren. Telkenjare zijn er te Montfort verschillende broedgevallen.

De heer J. v a n B r e e, reservaatbewaker bij het Staatsbosbeheer te Meijel stuurde ons de volgende mededeling: Waarneming van een Breedbekstrandloper, *Limicola falcinellus*, in het Staatsnatuureservaat De Grote Peel te Asten.

Op 22 augustus 1964 hield de Belgische vereniging van vogelliefhebbers „De Wielewaal” (± 20 personen) onder leiding van de heer Kemp uit Maastricht een excursie in het staatsnatuurreservaat „De Grote Peel”. De excursie vond plaats in de middag bij droog en zonnig weer, met een Noord-oosten wind, temperatuur 22° C. Nadat ik van hen had vernomen dat deze vogel zich in de peel ophield ben ik eveneens gaan kijken, samen met de toevallig aanwezige vogelkenners notaris Mr. F. Notermans en de heer de Bruin uit Venlo. Tegen het donker worden, omstreeks 19 uur, zagen wij de breedbekstrandloper in het complex, plaatselijk genoemd „Filose peel”. De Filosepeel ligt in het noord-oostelijk deel van het reservaat op Astens (Brabants) gebied. Het is een slikachtig drassig terrein. De rugstrepen van de vogel waren goed te zien, ook het kromme puntje van de bek. De vogel was niet schuw zodat hij tot op 5 meter kon worden benaderd. Eén keer liep hij zelfs op 2 meter afstand van ons over het slik en vloog niet op.

De vogel kon worden gefilmd en gefotografeerd. Later, tijdens een verblijf op Texel hebben deskundigen (Club van Nederlandse Vogelkundigen) aan de hand van deze film bevestigd, dat het inderdaad een breedbekstrandloper is geweest. Deze waarneming heb ik in mijn dagboek 1964 genoteerd. Volgens Mr. Notermans zou deze waarneming de 4e zekere van de breedbekstrandloper in Nederland zijn. Hij heeft de vereiste waarnemingskaart aan de Commissie voor de Nederlandse Avi-Fauna ingestuurd.

te Heerlen op woensdag 13 januari 1965

Dr. Dijkstra en mej Janssen deelden beiden bijzonderheden mede over de reizen die zij hadden gemaakt, resp. naar India en Palestina. Daarna nam de heer Bult het woord voor de volgende waarnemingen: In een bos, gelegen aan beide zijden van de grens tussen Nederland en Duitsland in de gemeente Schinveld werd evenals in de vorige winter in een holle boom het nest van een slaapmuis aangetroffen. Enkele gaten geven toegang tot de holte, de een is zo groot als een spechtegat, de andere zijn veel kleiner. Alleen de kop van de muis kon deze winter enige tijd worden gezien, toen het dier

uit een van de kleinere gaten te voorschijn kwam donkergrijs van boven, en wit van onderen, met grote donkere ogen. Het vorig jaar kon iets meer worden waargenomen. Op de grond en in de boom werden opengeknaagde kersenpitten gevonden. In overleg met de heer J. Conen werd voorlopig geconcludeerd tot een Relmuis, *Glis glis*. De soort is niet uit ons land bekend: in België alleen uit de Ardennen; in West-Duitsland van de Moezel en omgeving.

Op 31 december werd in het Savelsbos te Gronsveld een roffelende grote bonte specht gehoord, en het tie-ta - tie-ta geluid van de koolmees. De ingevallen dooi had deze dieren in voorjaarsstemming gebracht. Daar werden gevonden de plukresten van een roofvogel: een houtduif, waarvan de schoudergordel, het borstbeen en de vleugels nog aan elkaar vastzaten. Dit wees op de aanwezigheid van een slechtvalk, *Falco peregrinus*. Deze vogel geeft zich niet de moeite de vleugelpennen uit te trekken, en eet vaak alleen de borstspieren. De rest van de prooi wordt dan door andere dieren opgegeten, bijv. kraaien en eksters.

Zo werd op 13 januari 1965 een dergelijke plukrest gevonden op een hellend weiland te Ubachsberg: geheel en al kaal gekloven; witte veren en vleugelpennen lagen rondom verspreid. Een troepje eksters vluchtte er van weg. Deze vondst bevestigde de waarneming van een slechtvalk, een week eerder, op de Wrakelberg. Daar werd ook een Blauwe kiekendief gesignaleerd, *Circus cyaneus* ♀, op 28 november en 26 december 1964 en 9 januari 1965. Wulpen, *Numenius arquata*, werden op 2 januari 1965 gezien en gehoord in de Ospeler Peel.

BOEKAANKONDIGING

Over de noodzaak van landschaps- en natuurbescherming door Dr. D. Teunissen. 28 bladz. met illustraties. Wetenschapp. Meded. no 54 van de K.N.N.V. Prijs f 2,50, voor leden Contactcommissie, V.T.B.N., Velebi en K.N.N.V. f 2,—. Te bestellen door storting of overschrijving van het bedrag op postrekening 13028 van het Bureau van de K.N.N.V. te Hoogwoud, met vermelding W.M. 54.

De titel van dit boekje is een aanbeveling.